Coimisiún na Scrúduithe Stáit

An tSraith Shóisearach, 2025

Aistriúchán
Ar Scéim Mharcála

Tíreolaíocht

Comhleibhéal

Nóta do mhúinteoirí agus do scoláirí faoi úsáid na scéimeanna marcála foilsithe

Níl na scéimeanna marcála a fhoilsíonn Coimisiún na Scrúduithe Stáit ceaptha lena n-úsáid mar cháipéisí astu féin. Is áis riachtanach iad ag scrúdaitheoirí a théann faoi oiliúint i léirléamh agus i gcur i bhfeidhm ceart na scéime. Mar chuid den oiliúint sin, as measc rudaí eile, déantar samplaí d'obair na scoláirí a mharcáil agus déantar plé ar na marcanna a bhronntar, mar mhaithe le cur i bhfeidhm ceart na scéime a shoiléiriú. Déanann Scrúdaitheoirí Comhairleacha monatóireacht ar obair na scrúdaitheoirí ina dhiaidh sin le cinntiú go gcuirtear an scéim mharcála i bhfeidhm go comhleanúnach agus go beacht. Bíonn an Príomhscrúdaitheoir i bhfeighil an phróisis agus is gnách go mbíonn Príomhscrúdaitheoir Comhairleach ag cuidiú leis. Is é an Príomhscrúdaitheoir an t-údarás deiridh i dtaca le cé acu a cuireadh an scéim mharcála i bhfeidhm i gceart ar aon phíosa d'obair iarrthóra nó nár cuireadh.

Is cáipéisí oibre na scéimeanna marcála. Cé go n-ullmhaítear dréachtscéim mharcála roimh an scrúdú, ní chuirtear bailchríoch uirthi go dtí go gcuireann scrúdaitheoirí i bhfeidhm ar obair iarrthóirí í agus go dtí go mbailítear agus go meastar an t-aiseolas ó na scrúdaitheoirí uile, i bhfianaise raon iomlán na bhfreagraí a thug na hiarrthóirí, leibhéal foriomlán deacrachta an scrúdaithe agus an ghá le comhleanúnachas caighdeán a choimeád ó bhliain go bliain. Aistriúchán ar an scéim chríochnaithe atá sa cháipéis fhoilsithe seo, mar a cuireadh i bhfeidhm ar obair na n-iarrthóirí uile í.

Is cóir a nótáil i gcás scéimeanna ina bhfuil freagraí nó réitigh eiseamláireacha nach bhfuil sé i gceist a chur in iúl go bhfuil na freagraí ná na réitigh sin uileghabhálach. D'fhéadfadh sé go bhfuil leaganacha éagsúla nó malartacha ann a bheadh inghlactha freisin. Ní mór do na scrúdaitheoirí tuillteanas gach freagra a mheas agus téann siad i gcomhairle lena Scrúdaitheoirí Comhairleacha nuair a bhíonn amhras orthu.

Scéimeanna Marcála san am atá le teacht

Ní cóir talamh slán a dhéanamh d'aon rud a bhaineann le scéimeanna marcála san am atá le teacht bunaithe ar scéimeanna a bhí ann cheana. Cé go mbíonn na bunphrionsabail mheasúnachta mar an gcéanna, is féidir go mbeadh athrú ar shonraí marcála cineál áirithe ceiste i gcomhthéacs na páirte a bheadh ag an gceist sin sa scrúdú foriomlán bliain áirithe ar bith. Bíonn sé de fhreagracht ar an bPríomhscrúdaitheoir bliain áirithe ar bith a dhéanamh amach cén tslí is fearr a chinnteoidh go measfar obair na n-iarrthóirí go cothrom agus go cruinn, agus go gcoimeádfar caighdeán comhleanúnach measúnachta ó bhliain go bliain. Dá réir sin, d'fhéadfadh gnéithe de struchtúr, de mhionsonraí agus de chur i bhfeidhm na scéime marcála in ábhar áirithe athrú ó bhliain go bliain gan rabhadh.

Agus breithniú á dhéanamh ar an scéim mharcála seo, ba cheart aird a bheith ar an méid seo a leanas:

- Braitheann na mionsonraí a theastaíonn in aon fhreagra ar an gcomhthéacs agus ar an gcaoi a gcuirtear an cheist, agus ar an líon marcanna atá ar fáil don fhreagra ar an scrúdpháipéar.
- Caithfear focail, nathanna cainte nó frásaí a úsáid i gceart i gcomhthéacs agus níor cheart iad a bhréagnú, agus más léir go n-úsáidtear go mícheart iad nó go mbréagnaítear iad, ní féidir na marcanna a thabhairt.
- Mar riail ghinearálta, más ann d'amhras faoi bhailíocht aon fhreagra, ní mór do scrúdaitheoirí dul i gcomhairle lena scrúdaitheoir comhairleach sula mbronntar marcanna.
- Níl na moltaí ná na samplaí srl. a thugtar sa scéim uileghabhálach agus is féidir glacadh le freagraí malartacha bailí eile srl.

Annotation	Used to Show
✓1 ✓2 ✓3 ✓4 ✓5	Answer (or part of an answer) / valid point worth 1, 2, 3, 4, 5 marks
✓	Surplus answer(s)
0	An incorrect answer worth 0 marks
Ev Ex REF Dg	Evidence / Example / Reference / Diagram worth 2 marks
N2 / N3	Naming worth 2 / 3 marks
⌇	Blank page has been seen / Information seen but not awarded marks

Ceist 1

			33 marc
(a)	(i)	2,548 km^2	3
	(ii)	67%	3
	(iii)	A3 + PB3 *Talamh a ghlanadh le haghaidh talmhaíochta, barra margaidh, ola pailme*	6
(b)	(i)	Na Cealla Beaga	3
	(ii)	27, 780 tonna 4 mharc don ríomh 1 mharc don aonad	4+1
	(iii)	Tarlaíonn ró-iascaireacht nuair a thógtar éisc amach as an uisce níos tapa ná mar is féidir leo atáirgeadh a dhéanamh	3
	(iv)	(A3 + PB2) + (A3 + PB2) *Cuótaí, teorainn a chur le méid na n-iasc a ghabhtar* *Criosanna Eisiaimh, ligean d'éisc atáirgeadh*	10

Ceist 2

			45 marc
(a)		D B C A	2 2 2 2
(b)	(i)	Cúlra ar chlé	4
	(ii)	G 888 613	4
	(iii)	Taiscumar	3
	(iv)	In-athnuaite	3
	(v)	Fíor	3
(c)		(A2 + PB2 + PB2) + (A2 + PB2 + PB2) Féadfaidh an tionchar a bheith dearfach nó diúltach. Limistéar áineasa, gníomhaíochtaí bádóireachta, turasóireacht, tuilte talún, cailleann daoine a dtithe, cuirtear iallach orthu dul ar imirce.	12
(d)		Le haghaidh gach ceann de na ceithre mhír: Léirigh = 1m Lipéadaigh = 1m	8

Ceist 3

			45 marc
(a)	(i)	D B C A	2 2 2 2
	(ii)	Sleamhnú	3
	(iii)	Richter/ Mercalli / Mercalli Mionathraithe / Scála Méide na Móiminte (MMS)	3
	(iv)	Iarchreathanna	3
	(v)	*An pointe ar dhromchla an domhain, díreach os cionn an fhócais*	4/2/0
(b)	(i)	B C A ~~D~~	2 2 2 -
(c)	(i)	Suíomh ainmnithe	2
	(ii)	(A2 + PB2 + PB2) + (A2 + PB2 + PB2) Geilleagrach – Damáiste do ghnólachtaí, caillteanas fostaíochta, caillteanas ioncaim Sóisialta – tithe scriosta, imirce éigeantach, daoine ina gcónaí i gcampaí dídeanaithe	12
	(iii)	PB2 + PB2	4

Ceist 4

			48 marc
(a)	(i)	an tSiria	3
	(ii)	Tubaistí Nádúrtha Cogadh	3 3
	(iii)	Cúnamh Éigeandála	3
	(iv)	(a) Eisimirce (b) Obair ~~(c) Iarrthóir tearmainn~~ (d) Bac (e) Iltaobhach	3 3 - 3 3
(b)		PB3 + PB3 + PB2 *Méadú ar ionchas saoil, vacsaínithe, Eitinn*	8
(c)	(i)	Tánaisteach	3
	(ii)	4%	5
	(iii)	Tír A	2
	(iv)	PB2 + PB2 + PB2 *Níos mó daoine fostaithe in oideachas treasach, oideachas ardleibhéil*	6

Ceist 5

			26 marc
(a)		D A ~~C~~ B	2 2 - 2
(b)		A3 + PB3 + PB2 + PB2 + L2 *Glac le gnéithe bailí creimthe amháin.* *PB amháin a thugtar do phróiseas ainmnithe oighearchreimthe. [Sracadh, Scríobchaitheamh, Gníomhaíocht reo is coscartha]*	12
(c)		A2 + PB2 + PB2 + PB2 *Méadú ar theocht, gníomhaíocht dhaonna, srl.*	8

Ceist 6

			30 marc
(a)	(i)	~~3~~ 1 4 2	- 2 2 2
	(ii)	Cineál síonchaithimh ainmnithe: Fisiceach, Ceimiceach, Bitheolaíoch	3
(b)		PB2 + PB2 + PB2 *Aeráid: braitheann ráta an tsíonchaithimh ar theocht agus ar fhrasaíocht* *Fásra: cruthaíonn sé bruscar plandaí a bhriseann síos chun húmas a dhéanamh* *Máthairábhar: soláthraíonn carraig shíonchaite mianraí agus cothaithigh*	6
(c)	(i)	An tríú cuid	3
	(ii)	Diantalmhaíocht Gníomhaíocht thionsclaíoch	2 2
	(iii)	A3 + PB3 + PB2 Níl an ithir torthúil a thuilleadh, teip ar bharra, gorta	8

Ceist 7

			49 marc
(a)	(i)	D A B C	2 2 2 2
	(ii)	Aigéanach Measartha Fionnuar	3
	(iii)	PB2 + PB2 + PB2 *Treoíocht: tá fánaí a bhfuil a n-aghaidh ó dheas níos teo le go bhfásfaidh barra* *Domhanleithead: claonann an samhradh i dtreo na gréine agus teochtaí níos teo* *Gnáthghaoth: aer te tais siar ó dheas ón Aigéan Atlantach* *Airde: tá sléibhte thiar ina gcúis le báisteach rilífe*	6
(b)	(i)	Ardbhrú	3
	(ii)	1032 mb	3
	(iii)	Lagbhrú	3
	(iv)	3-6 mm	3
	(v)	Milliméadair (mm)	3
	(vi)	Méadar báistí	3
(c)	(i)	Teagmhas aimsire suntasach ainmnithe go cruinn	2
	(ii)	Suíomh ainmnithe cruinn	2
	(iii)	PB3 + PB3 + PB2 + L2	10

Ceist 8

			44 marc
(a)	(i)	Líneach Scaipthe Cnuasta/Núicléatach	3 3 3
	(ii)	Tagairt Eangaí Chruinn *Áirítear litir fo-roinne agus comhordanáidí in ord soir agus ó thuaidh*	5
	(iii)	PB2 + PB2 + PB2 Líneach: i líne feadh bhóthair, rochtain ar sheirbhísí amhail leictreachas	6
(b)	(i)	Fíor	3
	(ii)	Bréagach	3
	(iii)	Fíor	3
	(iv)	Bréagach	3
(c)		(A3 + PB3) + (A3 + PB3)	12

Ceist 9

			40 marc
(a)		A Tánaisteach B Príomhúil C Treasach	3 3 3
(b)	(i)	Bréagach	3
	(ii)	G 878 614	5
	(iii)	Réigiúnach	3
	(iv)	108 km^2	4
	(v)	A3 + F2 + PB3 *Ceantar íseal*	8
(c)		PB2 + PB2 + PB2 + PB2 *Tagairt don aeráid, do gheomoirfeolaíocht, do thalamh srl.*	8